

Utrikesdepartementet

Mänskliga rättigheter i Senegal 2010

ALLMÄNT

1. Sammanfattning av läget för de mänskliga rättigheterna

Senegal lever relativt väl upp till sina åtaganden vad gäller mänskliga rättigheter, även om brister finns. Bristerna gäller bland annat barns situation, diskriminering och våld mot kvinnor, diskriminering på grund av sexuell läggning samt könsidentitet och långa väntetider i häkten. De demokratiska institutionerna är tämligen väl utvecklade även om det finns brister. Korruptionen är omfattande på alla nivåer i statsapparaten och förefaller snarast öka. Straffrihet förekommer, särskilt bland myndighetspersoner, representanter för ordningsmakten och individer som i sin retorik förespråkar hatbrott. Dödstraffet avskaffades formellt i december 2004.

Den utbredda fattigdomen utgör ett hinder för utveckling. Senegal präglas av stora klyftor mellan en liten välbärgad elit och det stora flertalet som har dålig tillgång till hälsovård och utbildning. Omkring två tredjedelar av befolkningen lever i fattigdom under två US-dollar om dagen och en femtedel i extrem fattigdom, under en US-dollar om dagen. Utvecklingen mot ett jämlikare samhälle går mycket långsamt.

Ett avtal om vapenstillestånd undertecknades i december 2004 för Casamance-regionen i södra Senegal, mellan Senegals regering och Mouvement des Forces Démocratiques de la Casamance (MFDC). Fredsprocessen har dock stagnerat. Under 2006 bröt nya stridigheter ut, vilket resulterat i tusentals nya internflyktingar samt nya offer för minor. En viss ökning av attacker mot regeringstrupper har noterats under 2010. Enligt officiella siffror ledde konflikten till cirka 20 dödsoffer under 2009 och ytterligare uppskattningsvis 40 döda under 2010.

Afrikanska unionen (AU) beslöt i juli 2006 att Hissène Habré, Tchads före detta diktator, bör ställas inför rätta i Senegal, där han befunnit sig i exil sedan 1990. Senegal har efter uppmaning av både AU och FN implementerat FN:s tortyrkonvention i den nationella lagstiftningen vilket krävs för att genomföra rättegången. Senegal har fått finansiellt stöd från det internationella samfundet för kostnaderna för rättegången men denna har ännu inte inletts.

2. Ratifikationsläget beträffande de mest centrala konventionerna om mänskliga rättigheter samt rapportering till FN:s konventionskommittéer

Senegal har ratificerat eller anslutit sig till följande internationella konventioner om mänskliga rättigheter:

- Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, *International Covenant on Civil and Political Rights* (ICCPR), samt tilläggsprotokollet om enskild klagorätt. Tilläggsprotokollet om avskaffandet av dödsstraffet har varken undertecknats eller ratificerats.
- Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, *Covenant on Economic, Social and Cultural Rights* (ICESCR), samt undertecknat det fakultativa protokollet om enskild klagorätt.
- Konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering, *Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination* (CERD).
- Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women* (CEDAW) samt tilläggsprotokollet om enskild klagorätt.
- Konventionen mot tortyr, *Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment* (CAT) samt tilläggsprotokollet om förebyggande av tortyr.
- Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child* (CRC) samt de två tillhörande protokollen om barn i väpnade konflikter och om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi.
- Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, *Convention on the Rights of Persons with Disabilities* (CRPD)
- Konventionen mot påtvingade försvinnanden, *Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearances* (CED).
- Flyktingkonventionen, *Convention Related to the Status of Refugees*, samt tillhörande protokoll från 1967.
- Den afrikanska stadgan om mänskliga och folkens rättigheter.
- Romstadgan för den Internationella brottmålsdomstolen, *International Criminal Court* (ICC)..

Rapporteringen till respektive konventionskommitté görs med betydande eftersläpning.

MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

3. Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Respekt för liv och kroppslig integritet är garanterad i grundlagen. Regeringen har uttalat en vilja att bekämpa övergrepp som tortyr och bristande respekt för kroppslig integritet med upplysning, utbildning och repressiva åtgärder.

Utvecklingen går dock långsamt. Enligt den pan-afrikanska organisationen för mänskliga rättigheter Rencontre Africaine pour la Défense des Droits de l'Homme (RADDHO) och Amnesty International i Senegal använder divisionen för brottsmålsundersökningar (DIC) inom polisen ofta psykisk och psykisk tortyr som förhörsmetod. De senaste åren har konflikten i Casamance ökat i intensitet. Enligt officiella siffror dödades omkring 20 personer under år 2009 och dubbelt så många under 2010. Det förekommer också rapporter om illa behandling eller tortyr av fängslade rebeller.

De överfyllda fängelserna karaktäriseras av undermåliga sanitära förhållanden och brist på mat. Fångarna separeras vanligen efter kön, ålder och brottets art, men det finns endast ett separat ungdomsfängelse i landet. Nationella och internationella organisationer arbetar för att förbättra situationen i fängelserna.

Antalet offer för personminor har begränsas genom informationskampanjer.

4. Dödsstraff

Senegal avskaffade dödsstraffet i december 2004. Den sista avrättningen skedde 1967.

5. Rätten till frihet och personlig säkerhet

Förhållandena i fängelser är i allmänhet dåliga, med brist på mat och hälsovård. Inga nya fängelser har byggts sedan den koloniala tiden. I september 2009 besöktes landet av FN:s arbetsgrupp för godtyckliga frihetsberövanden..

Arbetsgruppen uttryckte oro över att regelverket rörande tagande i fängsligt förvar inte efterlevdes. Ett annat problem är långa häktningstider. Officiellt får ingen sitta häktad mer än sex månader eller sammanlagt ett år efter domstolsbeslut. I praktiken är det dock inte ovanligt med tider på tre år. Vidare är de flesta fängelser överfyllda.

Lagen ger möjlighet att fängsla den som agerar så att den allmänna säkerheten äventyras eller orsakar allvarlig politisk oro. Flera journalister har arresterats med hänvisning till denna lag.

6. Rättssäkerhet och rättsstatsprincipen

Senegal gör anspråk på att vara en rättsstat alltsedan självständigheten 1960. Rättssystemet vilar på franska grundvalar. I enlighet med grundlagen är domstolsväsendet fristående från den verkställande makten. Rättsväsendet präglas emellertid av bristande resurser och låga löner varför domstolarna förblir sårbara för påverkan från anklagades familj och släktingar och av politiska överväganden. Vidare har flera korruptionsskandaler uppdagats där flera högt uppsatta domare varit inblandade. Skandalerna verkar dock ännu inte ha lett till åtal. Enligt statistik från organisationen Transparency International har korruptionen i Senegal förvärrats jämfört med tidigare år. Landet har stadigt sjunkit på organisationens lista över graden av uppfattad korruption i olika länder, från 71:e plats av 179 länder 2007 till 105:e plats av 178 länder 2010. Detta tyder på att inga verk samma åtgärder har vidtagits för att minska korruptionen. FN:s arbetsgrupp för godtyckliga frihetsberövanden besökte Senegal under 2009 och uttryckte oro över det bristande antalet försvarsadvokater i landet – endast 350, av vilka 300 finns i Dakar.

Kvinnors och barns rättssäkerhet är generellt sett sämre än männens, i synnerhet på landsbygden, främst på grund av traditioner och sedvänjor, dålig utbildning och fattigdom. Det är svårt att peka på några tydliga framsteg, trots att myndigheterna utlovar förbättringar.

Rättssäkerhetsfrågor är föremål för debatt i såväl politiska fora som i medierna. Medierna har lyft fram de alltför långa häktningstiderna, lång väntan på domstolsbehandling och fall där en anklagad nekats offentlig försvarsadvokat i avsaknad av egna medel. Genomsnittstiden från åtal till rättegång är två år.

7. Straffrihet

Regeringen säger sig bekämpa straffrihet och en del utredningar om brott mot mänskliga rättigheter har lett till fällande domar. Straffrihet förekommer emellertid ofta inom polis och gendarmeri. Ingen av de personer ur säkerhetsstyrkorna som anklagas för brott mot de mänskliga rättigheterna har åtalats. Fristående utredningar om anmälda övergrepp eller korruption kommer sällan till stånd. Detta har även gällt händelser som varit uppmärksammade i medierna och av internationella enskilda organisationer.

I februari 2005 godkändes en lag om amnesti för alla politiskt motiverade brott begångna mellan 1983 och 2004. Flera oppositionspartier samt enskilda

organisationer motsatte sig lagen och menade att den var oförenlig med grundlagen. Lagen godkändes trots detta efter prövning i domstol. Internationella organisationer har kritiserat lagen för att uppmuntra straffrihet.

Under fredsförhandlingar 2004 mellan regeringen och MFDC-gerillan i Casamance antog parlamentet en lag om amnesti för MFDC-rebeller i syfte att uppmuntra rebellerna att godkänna fredsavtalet. Organisationer verksamma för de mänskliga rättigheterna fortsatte att kritisera lagen under året, utan resultat.

Afrikanska unionen (AU) beslöt i juli 2006 att Hissène Habré, Tchads före detta diktator, bör ställas inför rätta i Senegal, där han befunnit sig i exil sedan 1990. AU:s beslut kom efter att Habré begärts utlämnad till Belgien, samt att senegalesisk domstol förklarat sig icke kompetent att agera och därför hänvisat ärendet till AU. AU menade att Senegal var förpliktigat att lagföra Habré enligt FN:s tortyrkonvention. Senegal har nu införlivat konventionen i nationell lag. Senegal har bitt biståndsgivare om finansiellt stöd för att kunna genomföra rättegången. AU, EU och Senegal har sedan enats om en budget på 11,7 miljoner för rättegången. I november 2010 beslöt Västafrikanska staternas ekonomiska gemenskaps (ECOWAS) domstol att Senegal skulle ställa Habré inför rätta genom att tillskapa en särskild jurisdiktion. President Wade sade i en radio- och tv-intervju den 10 december att Senegal inte längre tänkte hantera ärendet, utan istället sända Habré ut ur landet. Den 12 januari 2011 besökte dock en AU-delegation Senegal och presenterade en lösning som skulle tillmötesgå ECOWAS-domstolens beslut.

8. Yttrande-, tryck-, mötes-, förenings- och religionsfrihet m.m.

Senegal kännetecknas i allmänhet av en väl utvecklad yttrande- och pressfrihet. Tidnings- och radiostationsfloran är rik. TV:n är statsägd. Det finns emellertid flera privata lokala TV-kanaler. I allmänhet är privat TV, radio och tidningar tämligen fria. De senaste åren har dock prägats av ett ökat antal incidenter där yttrandefriheten inskränkts och pressfriheten försämrades ytterligare under 2009 och 2010. Enligt Reportrar utan gränser pressfrihetsindex sjönk Senegal 2010 till 93:e plats av 178. År 2002 låg landet på 47:e plats.

Kritiska journalister och oppositionspolitiker har tillfälligt fängslats, ofta anklagade för att utgöra hot mot den allmänna säkerheten eller för att ha publicerat falska nyheter. Denna negativa trend har uppmärksammats och debatterats i oberoende medier. Flera journalister dömdes år 2009 för ärekränkning, publicering av falska nyheter och kriminell konspiration när de publicerat avslöjande artiklar om korruption på hög nivå, bland annat ett fall som berörde president Wades och dennes sons inblandning i en penningtvättsskandal. President Wade har påstått att han givit premiärministern instruktioner att genomföra förändringar i lagen som skulle avkriminalisera de

aktuella pressbrotten, men det har inte funnits några tecken på att en sådan lagändring verkligen skulle vara på gång. Under 2010 fälldes ytterligare journalister i ärekränkningsmål där de bland annat undersökt korruptionsfall. Journalisterna dömdes till böter, fängelse och skadestånd.

Respekten för mötesfriheten har under senare år förbättrats, liksom demonstrationsfriheten.

I princip råder religionsfrihet. Cirka 95 procent av landets befolkning är muslimer. Statsmakten bekänner sig i princip inte till någon speciell religion men det är välkänt att de muslimska religiösa ledarna ("marabouters") utövar stort politiskt, ekonomiskt och socialt inflytande. Senegal är emellertid en sekulär stat och vissa religiösa ledare har pressat på för att religionen ska få genomslag i lagstiftningen, men detta har inte lyckats.

9. De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Senegal har alltsedan självständigheten 1960 varit en republik med stark presidentmakt. Presidentmakten har ytterligare stärkts under president Wade som i presidentvalet februari 2007 valdes till ännu en mandatperiod. Oppositionen bojkottade parlamentsvalen 2007 vilket ledde till en förkrossande seger för Wades *Parti démocratique sénégalais* (PDS). Nästa presidentval ska äga rum 2012. En senat och ett ekonomiskt och socialt råd återinfördes 2007 och 2008. I senaten utses 65 av 100 medlemmar direkt av statschefen. Detta har bidragit till fortsatt stärkning av presidentens makt. Vid lokalvalen i mars 2009 kunde dock oppositionen erövra makten i flera större städer, bland annat Saint Louis och Dakar.

Det råder politisk mångfald med flerpartisystem och i dag finns ett 80-tal partier. Oppositionen spelar en aktiv roll i samhällsdebatten som förs i tidningar och radio. Utrymmet i det regeringskontrollerade statliga TV-monopolet är dock begränsat.

Den demokratiska utvecklingen sedan 70-talet visar en relativt hög mognadsgrad och politiska och administrativa strukturer har konsoliderats. Under de senaste 15 åren har valsystemet utvecklats och det samma gäller upprättandet av röstlängder och registreringen av väljare. Samtidigt uttrycks från oppositionen och allmänheten oro över ökande korruption, svågerpolitik och auktoritära inslag.

EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

10. Rätten till arbete och relaterade frågor

Lagen reglerar maximal arbetstid och stadfäster en minimilön per månad. Minimilönen är dock för låg för att räcka till en familjs försörjning. Arbetslagstiftningen når enbart den formella sektorn. Senegal har ratificerat den internationella arbetsorganisationens (ILO:s) alla åtta centrala konventioner om mänskliga rättigheter. Enligt beräkningar av den nationella myndigheten för investeringsfrämjande, APIX, är det bara 200 000 arbetare som är registrerade, medan det finns sex miljoner på arbetsmarknaden. Den höga arbetslösheten, särskilt bland ungdomar, utgör en av grundorsakerna för utvandring.

Det råder full frihet att bli medlem i fackföreningar. Vissa fackföreningar har starka förhandlingspositioner och lagstiftningen mot diskriminering av arbetstagare är omfattande. Fackföreningar måste dock ha tillstånd för att få existera lagligt, något som ILO vänt sig emot. Den höga arbetslösheten medför att få arbetstagare vågar klaga på sina arbetsvillkor.

11. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Hälso- och sjukvård håller fortsättningsvis en låg standard. Hälsosektorns andel av BNP utgör enligt Världshälsoorganisationen (WHO) nu 3,2 procent. Tillgången till hälso- och sjukvård är mycket varierande i olika regioner och särskild dålig på landsbygden. En tydlig koppling finns också mellan ekonomiskt välstånd och utnyttjande av sjukvårdstjänster.

Vaccinationskampanjer förändrar successivt mönstret på folksjukdomarna men under senare år har vaccinationsskyddet för barn försämrats. En intensiv kampanj för malariabekämpning och mot polio har givit resultat, liksom arbetet mot spridningen av hiv/aids. Mödra- och barndödligheten fortsätter dock att vara hög.

12. Rätten till utbildning

Lagen föreskriver obligatorisk och gratis skolgång mellan 6 och 16 år. I praktiken är det dock få skolor som tillhandahåller gratis undervisning. Klyftan mellan högre utbildning och grundutbildning är djup, liksom skillnaderna mellan stad och landsbygd. UNESCO uppgav att kostnaderna för utbildning motsvarade 19 procent av de offentliga utgifterna 2008. Enligt UNESCO:s statistik från 2006 var knappt 42 procent av den vuxna befolkning 2006 läskunnig. Bland kvinnor mellan 15 och 24 år var läskunnigheten knappt 45 procent medan den bland männen i samma åldersgrupp var ungefär 58 procent.

Omkring 84 procent av både pojkarna och flickorna börjar skolan, men endast 58 procent går igenom de första sex skolåren (primary school). Regeringen

verkar för att pojkar och flickor ska få samma utbildning, och det är inte någon skillnad i andelen pojkar och flickor som börjar skolan. Många flickor tas dock ur skolan när de är gamla nog för att utföra hushållsarbete.

13. Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Senegal ligger på 144:e plats av totalt 169 länder i FN:s utvecklingsprogram (UNDP) index över mänsklig utveckling. Levnadsstandarden är generellt sett låg och ojämnt fördelad mellan städer och landsbygd, mellan regioner i landet och mellan män och kvinnor. Enligt UNDP levde år 2005 33,5 procent av befolkningen på mindre än 1,25 dollar om dagen. Den dominerande delen av de fattiga är kvinnor på landsbygden. Landet är starkt beroende av bistånd utifrån, dels från det internationella samfundet, dels på individnivå genom penningtransaktioner från den senegalesiska diasporan.

OLIKA GRUPPERS ÅTNJUTANDE AV DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

14. Kvinnors rättigheter

Kvinnan är utsatt för diskriminering inom i princip alla sektorer av det senegalesiska samhället. Majoriteten av de yrkesverksamma kvinnorna arbetar inom den informella sektorn och endast 20 tjugo procent av kvinnorna har ett formellt lönat arbete. Enligt Senegals grundlag är kvinnor och män jämlika, men traditionella värderingar och sedvänjor förhindrar verklig utveckling av kvinnors rättigheter. Kvinnor har inte heller samma rätt till arv och ägande som män och betalar högre skatt än män. Lagen ger vidare inte kvinnor samma rättigheter då det gäller skilsmässa. Kvinnan är inte laglig vårdnadshavare för barnen. En gift kvinna kan inte resa på egen hand med sina barn utan makens godkännande. Mannen är juridiskt familjens överhuvud. Nära hälften av alla kvinnor lever i polygama förhållanden. Diskriminering av kvinnor är mest utbrett på landsbygden. Månggifte är framförallt vanligt där men förekommer även i utbildade hem i städerna. Sedvänjan innebär enligt många ett svårt förtryck av kvinnor. Illegala sedvänjor begränsar kvinnans rätt att bestämma äktenskapspartner. Lägsta tillåtna giftermålsålder är 16 år, men detta efterlevs inte. I urbana områden är kvinnor utsatta för mindre diskriminering och är mer aktiva inom handel och politik.

Könsstympning är förbjudet. Inga uppgifter finns om att ingreppet förekommer inom den största etniska gruppen i Senegal. Inom flera minoritetsgrupper är det dock mycket vanlig och förekommer främst på landsbygden. Myndigheterna motverkar könsstympning bland annat genom utbildningssatsningar, och i flera fall har föräldrar till flickor dömts för

könsstympning. Företeelsen är på tydlig tillbakagång i takt med generationsskiften och urbanisering. Trots detta utsätts enligt frivilligorganisationen Centre for Reproductive Rights fortfarande cirka 28 procent av landets flickor för könsstympning. Enligt kvinnorrättsorganisationen Tostan har 3 791 av cirka 5 000 samhällen formellt avskaffat sedvänjan. Tostan har som mål att alla samhällen ska ha övergivit kvinnlig omskärelse 2015 och anger att 60 procent av dem redan gjort det.

Våld mot kvinnor är förbjudet men vanligt förekommande och prioriteras inte av polisen. Våldtäkt är förbjudet men inte om övergreppet begås inom äktenskapet. Situationen kompliceras ytterligare av det faktum att våld mot kvinnor sällan anmäls eftersom det anses påverka familjens anseende negativt. Kvinnorrättsorganisationers och andra gruppers envisa arbete för att försvara kvinnors rättigheter har resulterat i att kampen mot våld mot kvinnor står på den politiska agendan och att upplysningskampanjer liksom repressiva åtgärder och sanktioner har fått större plats i media. Trots detta rapporterar enskilda organisationer om att antalet våldtäkter ökar. Enligt dessa undgår 60 procent av förövarna straff. Det finns inte heller något statligt program för att motverka våld i hemmet.

Människohandel är ett problem då Senegal fungerar såväl som ursprungsland, transitland och som mottagarland för handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande. Lagstiftning mot människohandel antogs 2005. Pålitlig statistik på området är inte tillgänglig.

Abort är förbjudet i lag och mödradödligheten är enligt siffror från WHO 690 per 100 000.

15. Barnets rättigheter

I ett land där kvinnor utgör 70 procent av de fattiga drabbas barnen hårt och i Senegal består nära halva befolkningen av barn. Eftersom månggifte är vanligt, såväl i städerna som på landsbygden, delar många barn på en pappa och dennes möjlighet till försörjning. Många barn diskrimineras i det senegalesiska samhället. Det gäller särskilt barn födda utom äktenskap, barn med funktionsnedsättning, hiv/aids-smittade barn, flickor och gatubarn. Enligt Unicef arbetade ungefär 22 procent av barnen mellan 5 och 14 års ålder i landet för att bidra till ekonomin, ofta under svåra förhållanden och med mycket dålig lön.

Utebliven skolgång, uträttande av småtjänster och tiggeri är verklighet för många barn, såväl i städer som på landsbygden. Fattiga föräldrar på landsbygden skickar sina barn till koranskolor i städerna där de, som en del i utbildningen, förs in i ofrivilligt tiggande och riskerar att utsättas för såväl

polisvåld som andra övergrepp. FN:s barnrättskommitté uttryckte efter sin granskning av Senegal år 2006 oro över det ökande antalet tiggande gatubarn och så kallade ”talibébarn” (talibéerna är lärljungar i koranskolorna där de får undervisning men själva måste tigga ihop mat och pengar). Human Rights Watch bedömde att det 2010 fanns 50 000 talibébarn. Antalet ska ha fördubblats under det senaste årtiondet. Barnen är mellan 4 och 15 år gamla, och de är ofta utsatta för misshandel och förnedrande behandling. I september 2010 dömdes sju koranskolelärare till sex månaders fängelse och böter.

Vartannat barn som föds på landsbygden registreras inte och arrangerade giftermål för barn är fortfarande mycket vanligt. Könstympling är förbjudet i lag men förekommer (se även under avsnitt 14).

Handel med såväl flickor som pojkar är ett växande problem som myndigheterna har svårt att hantera. Dessutom ökar antalet flickor som arbetar som hushållshjälp och därmed riskerar de att utnyttjas såväl ekonomiskt som sexuellt.

Våldtäkt mot barn är ett allvarligt problem. Myndigheterna beräknade att omkring 400 barn utsattes för våldtäkt under 2006 och 2007.

Medvetenheten om barnets rättigheter är liten men ökar sakta vilket bland annat avspeglar sig i en ökad medierapportering. Även myndigheterna har satt barnets rättigheter på agendan och samarbetar med organisationer för mänskliga rättigheter inom flertalet områden som berör barns situation. Det kan konstateras att skolaga förbjöds redan 1972, medan barnaga i hemmet fortfarande är tillåtet.

16. Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Senegal har ett 20-tal etniska grupper som huvudsakligen lever i fredlig samexistens. De många olika etniska grupperna har med tiden blandats upp alltmer. Undantaget har varit Casamance-regionen där bland annat kulturella och etniska motsättningar i början av 80-talet ledde till väpnad konflikt och strävanden efter självständighet. Konflikten pågår fortfarande, numera med sporadiskt uppblossande stridigheter.

17. Diskriminering på grund av sexuell läggning samt könsidentitet eller könsuttryck

Homosexualitet är förbjudet enligt lag och är starkt tabubelagt. Misshandel och trakasserier av homosexuella förekommer men inga uppgifter finns om att de anmäls. Human Rights Watch) uppmärksammade i en rapport 2010 situationen

för homosexuella och andra som diskrimineras på grund av sexuell läggning samt könsidentitet och könsuttryck.. I februari 2008 presenterade en senegalesisk månadstidning bilder på personer som de påstod var involverade i ett homosexuellt bröllop. Flera av männen på bilderna arresterades av polisen. De släpptes efter kort tid, men händelsen ledde under de närmaste månaderna till attacker mot personer som påstods vara homosexuella. I december 2008 greps nio män och dömdes till åtta års fängelse för vad som betecknades som homosexuellt beteende. De frigavs visserligen i april 2009, men dessa händelser innebär en skarpare diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck än tidigare i Senegal.

18. Flyktingars rättigheter

Senegal har sedan 1968 en flykting- och migrationspolitik som respekterar och bygger på internationella konventioner och andra överenskommelser. Lagstiftningen och rättstillämpningen är i huvudsak i samklang med internationella normer. Strukturen byggdes upp under 60- och 70-talen, då Senegal tog emot ett stort antal flyktingar från bland annat de dåvarande portugisiska kolonierna, Guinea och Mauretanien. År 2008 fanns det uppskattningsvis 35 000 flyktingar i Senegal. Merparten hade fördrivits från Mauretanien 1989-1990. Under 2008 påbörjade FN:s flyktingorgan (UNHCR) ett program för att återbörda mauretanska flyktingar. I oktober 2010 rapporterade UNHCR att det fortfarande fanns 21 300 mauretanska flyktingar i Senegal.

Den 25 år gamla konflikten i Casamance har drivit tiotusentals människor på flykt inom landet och till grannländerna (se punkt 16). År 2009 beräknades antalet internflyktingar uppgå till omkring 10 000. Antalet senegalesiska flyktingar i Gambia är drygt 10 000 och ytterligare 6 000-7 000 har flytt till norra Guinea-Bissau enligt UNHCR.

19. Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättning är en mycket utsatt grupp som i princip saknar socialt skyddsnät. De är utestängda från de flesta yrken på grund av fysiska hinder, brist på utrustning och utbildningsmöjligheter, och hänvisas till familjens möjligheter och insatser av enskilda organisationer. Statsmakternas ansvar är reglerat och myndigheterna har öppnat skolor för barn med funktionsnedsättning. Området är dock lågt prioriterat. Emellertid ratificerade Senegal år 2009 FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

ÖVRIGT

20. Frivilligorganisationers arbete för mänskliga rättigheter

Oberoende organisationer för mänskliga rättigheter tillåts och uppmuntras att verka i landet. I den nationella kommittén för mänskliga rättigheter ingår såväl statstjänstemän, medborgarrättsorganisationer och oberoende organisationer. Kommittén kan på eget initiativ göra utredningar om påstådda missförhållanden.

Samarbetet mellan inhemska och internationella organisationer och senegalesiska myndigheter fungerar förhållandevis väl. Dialogen med senegalesiska myndigheter upprätthålls inte minst med hjälp av den beredvillighet som finns bland enskilda organisationer att medverka vid finansiering av åtgärder som innebär förbättringar på området mänskliga rättigheter.

21. Internationella och svenska insatser på området mänskliga rättigheter

Ett flertal FN-organ bedriver verksamhet i landet. Sverige har bland annat stött den regionala organisationen RADDHO som med inriktning på Senegal och Västafrika arbetar mycket aktivt med svåra och politiskt känsliga frågor. Tostan, som fått svenskt finansiellt stöd, är en enskild organisation som genom utbildning och upplysningsverksamhet varit framgångsrik i sitt arbete mot kvinnlig könsstympning, tvångsäktenskap och våld mot kvinnor.